

~~6.11.18.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.

VITEBERG.

11-58.

SIGNAT. CLVCCCCXIII.

IN NOMINE JESU!

31

DECANUS

THEOLOGICÆ FACULTATIS,

IN

ACADEMIA ELECTORALI WITTEBERGENSI,

JOH. Deutschmann / D.

PROFESSOR PRIMARIUS, COL-
LEGII THEOLOGICI SENIOR, ET ACAD.

TEMPLI PRÆPOSITUS, NEC NON ALUMN.

ELECTORALIUM EPHORUS,

LECTURIS

UNIVERSIS, ET SINGULIS,
VERAM ET VIVAM CONSOLATIONEM,

ET

CHRISTIANAM, NON FANATICAM,

REGNI CHRISTI POSSESSIONEM,

ET FRUITIONEM,

COELITUS APPRECATUS,

PUBLICO HOC PROGRAMMATE

EOS

AD

THEOLOGICAM PANEGYRIN

SOLENNITER INVITAT!

IN NOMINE JESU!

Inter alios *Hominum Ordines*, qui prohi dolor! DEO prorsus abominabiles, etiam *Somniatores* recensentur, Hos Scriptura satis frequenter introducit, & gravissimis censuris ipse Deus reprehendit. Inter alia loca non postremus est iste, qui legitur *Zach. X, 2. Simulacra locuta sunt inutile, & divini viderunt mendacium, & Somniatores locuti sunt vana, & vane consolabantur.* Prima Classis hic est *Simulacrorum*, vel ipsorum *Diabolorum*, qui per *Simulacra* loquebantur, & *Oracula Divina* nequiter amulabantur. *Secunda Classis* est *Divinorum*, vel *Divinatorum*, qui verbum Dei pretendebant, & *verba mendacii*, vel ipsum mendacium, proferebant. *Tertia Classis* est *Somniatorum*, qui sua somnia, tanquam *veritatis omnia* venum exponebant, & incautiores ita suis *somniis* decipiebant. Dimittimus *priores Classes*, *postremam* saltem modo paucis attingimus, quæ *Somniatorum* est. Hos propheta graviter à *mera vanitate* depingit, & describit. *Præctici* dicuntur hi *Somniatores*, ideo non nisi *præctice Zacharias* eos, & ipsorum *vanitatem*, describit, (1) à *præctico Subjecto*: vocat eos *Somniatores*, nim. à *somniis*, non equidem *divinis*, quæ genuinæ sunt, verèq; *divina veritatis*, sicut *Jacobus, Josephus, Pharao, Nabuchodonosor*, & alii, juxta *divinam revelationem*, per *somnia* divinitus informati sunt, & in ipsis *somniis* tam de *mysteriis divinis*, quàm *secretis, & fortunis mundanis, & humanis, coelestem veritatem* acceperunt: nec etiam *naturalibus*, quemadmodum *sagax natu-*

ra,

na sua sepius habet *presagia*, quibus futurorum sunt in-
dicia: sed potius *vanis & futilibus*, ac *inutilibus*, qualia
sequebantur hujusmodi *Somniores*, qui vid. ex *propriis*
imaginationibus sibi *vana somnia* formabant, dum *cogita-*
tiones *præcedentes* sepius figurant *Somnia succedentia*,
diurnæq; *representaciones* post se trahunt *nocturnas im-*
pressiones: *Bonæ meditationes* de se pariunt *somniorum*,
bonas effigiationes: *malæ* pariter *phantasia formationes*,
malas somniorum post se rapiunt *efformationes*. Sic qua-
lia *somnia*, tales *Somniores*; & viceversa, quales *Somnia-*
iores, talia *somnia*: *Vani Somniores* *vana* generant, &
parant *somnia*! (2) à *præctico vanitatis medio*, quod est *ex-*
ternus sermo, quia *Somniores*, juxta *Prophetam*, *vana*
locuti sunt. *Ex bono veritatis thesauro* proferuntur *bona*
veritatis verba, vel *eloquia*; sed *ex malo cordis thesauro* *ma-*
la quoque *prodeunt eloquia*. Dum igitur *ejusmodi So-*
mniores intus, & in corde, sive *phantasia*, *vana somnia*
fovent, exterius etiam per *oris verba* talia *somnia* promo-
vent, & *meras vanitates* loquuntur, ac à *tramite veritatis*
ad devia vanitatis, vel *somniorum vanorum*, incautos
homines abstrahere moliantur. (3) à *præctico vanitatis*
scopo, quia *vana consolantur*: *Consolatio* maximum in *sta-*
tu corruptionis bonum, optimus *seopus* est, unde, juxta
Spiritus S. phraseologiam, in *S. literis* omnia beneficia, tum
Regni Gratia, tum *Gloria*, complectitur; de utroque saltem
unicum locum citabimus: de *Regno Gratia Consolatio* re-
peritur, *Gen. V, 29.* & *Messia tribuitur*: *Hic consolabitur nos*
ab operibus & laboribus manuum nostrarum in terra, cui
maledixit Dominus. Ubi *Consolatio* addidit, ut *ov* opponitur
maledictioni, quæ complectitur *omnis generis mala*, vel
supplicia; sic igitur è *contrario consolatio* continet *omnis*
generis beneficia, quæ per *Messiam* humano generi, cum

primis fidelibus, sunt acquisita, cum *Messias* sit *scutum* & *merces* Gen. XV, 1. *Scutum*, quoad *bona* *privativa*, dum aufert *omnia mala*; sed *merces*, quoad *bona* *positiva*, dum confert *omnia bona*. De *Regno Gloriz* quoque testatur *Abraham* Luc. XVI, 25. quod *Lazarus* omnem nunc *consolationem* consequatur: *Fili*, dicit *Epuloni Diviti*, *recordare*, quia *recepisti bona in vita tua*, & *Lazarus* similiter *mala*; nunc autem *Lazarus* *consolationem* recipit, tu vero *cruciaris*. *Cruciatu* *infernales* sunt *omnium malorum concursus*: sed *consolatio gloriosa* revera dicitur *omnium bonorum congregatio*. Verum apud *Zacharianos Somniatores* *consolatio* *vana* deprehenditur, qua ratione verus *honorum Gratiz* & *Gloriz scopus* prorsus ab iis exulat. Utinam vero cum *Zacharia*, vel cum *Veteri Testamento* tales *Somniatores*, & *Phantastici*, seu *Fanatici Doctores* desissent, plane sic in *Ecclesia Christianorum* *consolatio* vigeret, & *Hac de consolatione bonorum Gratiz* gauderet, atque suis *Consolationem bonorum Gloriz* certo promitteret. Sed pro dolor! & in *prima*, & in *media*, & in *novissima militantis Ecclesie* *etate* tales *Somniatores* exorti sunt, qui sua potissimum ex *phantasia*, vel etiam *avdudica*, *varia somnia* de *Christo*, de *Christi Regno*, vel *Ecclesia*, de *varius hujus statibus*, & aliis *Mysteriis*, ex cogitarunt, & magno cum *scandalo rudioribus*, & *incautis*, publicarunt. Mittamus nunc *alia*, quæ, vel *Diaboli calliditas*, aut *astutia*, vel *humana curiositas*, & *curiositas*, vel *studium novitatis*, & *singularitatis*, *Ecclesie*, satis *alias afflictæ*, nunc obtrudit, solum hac vice *Seculum*, quod hodie nonnulli *Fanatici* somniant, *Aurcum* allegabimus. Si tales *Somniatores* *medios inter Gentiles Poetas* *existerent*, & *Poeticis inventis*, vel *commentis* indulgerent, atque *pueris talia somnia*, vel *ex antiquarum traditionum corruptelis*, vel *ex aliis otiosorum hominum fabulis*, vel *ex Mathematicis*, *Politiciis*, aut *aliis hypotesibus* proponerent, tolerari qua-

quadantenus illud posset: cum a. in Ecclesia veræ gremio vivere, *Scripturas Sacras* docere, suaq; *somnia* perperam scripturis, divinitus patefactis, *vanis* & *dissequentiis* obtrudere velint, illud omnes *Cordati Theologi*, vel etiam *Christiani* deplo- rant. *Svavia* *somnia* sunt de *Christo*, novo *Rege mundano*, de *summa felicitatis*, & *tranquillitatis* in hoc mundo *Regno*, de *hostiū Regni Christi* interitu, de *perfecto Christianorū* his in terris *statu*, de *jucundissima Martyrum*, dudum *mortuorū*, *resurrectione*, cumque *Christianis* hoc in mundo *conversa- tione*, &c. Nec enim facile quis omnia *Fanaticorum* de suo *Millenario* *somnia* percensere poterit. *Scripturis* etiam *Ca- nonicis*, ad *Somniorū* suorum corroboracionem, abu- tuntur, in primis *Acropolis* hujus *Fanatici Regiminis* in *Cap. XX. Apocalypseo*, *commate 4. 5. & 6.* quæritur, quando *Pro- pheta N. Test.* scribit: *Et vidi sedes: & sederunt super eas, & judicium datum est illis. Et animas decollatorum, pro- pter testimonium JESU, & propter verbum Dei, & qui non adoraverunt bestiam, neq; imaginem ejus, neq; acceperunt characterem ejus in frontibus, aut in manibus suis, & vixe- runt, & regnaverunt cum Christo mille annis. Ceteri ve- ro mortuorum non revixerunt, donec consummentur mille anni. Hac est resurrectio prima. Beatus, & Sanctus, qui habet partem in resurrectione prima: in his secunda damna- tio non habet potestatem, sed erunt Sacerdotes Dei, & Chri- sti, & regnabunt cum Illo mille annis. Dudum Orthodoxi Theologi Fanaticis, vel Chiliasis, satis clare demonstrarunt, nihil in hoc patrociniū somniis de seculo aureo, vel futuro fe- licitatis statu his in terris, inveniri: & in *Panoplia Conf. Aug.* varia de præsentī loco produximus: nunc ut plurimis ex- ponatur, & expediatur, nullum operæ precium esse vi- detur. Cum enim *MAXIME REVERENDUS, AM- PLISSIMUS, ET EXCELLENTISSIMUS, DN. M. JO- HANNES GOTTLOB Scolke / HACTENUS PHI-**

LOSOPHICÆ FACULTATIS ADSESSOR MERITISSI-
MUS, S.S. THEOLOGICÆ CANDIDATUS DIGNISSIMUS,
JAM IN DOMINO VOCATUS ECCLESIAE WAL-
DENBURGENSIS PASTOR, NEC NON ECCLESIA-
RUM IN DYNASTIIS WALDENBURG, HARTEN-
STEIN, ET LICHTENSTEIN, SUPERINTENDENS VI-
GILANTISSIMUS, ET CONSISTORII, QUOD IBIDEM
FLORET, ADSESSOR GRAVISSIMUS, AMICUS, CON-
VICTOR, ET IN CHRISTO FRATER DILECTISSIMUS,
Suum inter *Licentiandos Theologiae* nomen profiteretur, &
in *Collegio Nostro* gratiā hanc, qua nō modo publicis ritibus,
instar *Licentiandi*, reciperetur, sed ad *consuetas* mo-
re majorū, admitteretur, *expetitione solenni* consequeretur,
id Eidem inter alia negotii datum est, ut, loco *Cursoriae*, quā
vocant, *Lectiois*, vexatū hunc locū proponeret, & ad *studiose*
Juventutis adificationē, certis *Lectioibz* exponeret. Nos igitur
hic nihil addimus, sed juxta *laudabilem consuetudinem*
Vitæ Curriculum Ejus tantum adducimus. Ut autem à primis
ordiamur initiis, laudatus jam CANDIDATUS NOSTER
ortum suum debet non *pago* cuidam *obsuro*, nec *oppido*
minus claro, sed *Pirnam*, *Misenorum* Clarissimam *Urbem*,
feracissimam multorum *Eruditorum Matrem*, ceu *Pa-*
triam, colit. Nam & *Patria*, sicut & *Cives*, *celebritate gra-*
ves, optimas ad majora mentes accendere consueverunt.
Nactus quoque *Parentes* non ex *ordine plebejorum*, vel ex
ima Civitatis fece, sed potius *Eos*, qui *maiores* ex *primariis*
bujus Urbis Familiis longa serie numerant. Latatur autem
in *Domino*, grataque mente recordatur illius beneficii di-
vini, quod *Utrumq;* *Parentem* adhuc inter *vivos* per *Dei*
Gratiam videre, venerandamque *senectutem* ipsorum fi-
liali reverentia colere, & illorum gaudia suis, & *laboribz*, &
honoribus, *sacris* augere possit, & hanc sibi felicitatem à *Pa-*
tre Misericordiarum diuturnam piis votis exoptat! Vene-
ratur

ratur autem PATREM MAXIME REVERENDUM,
AMPLISSIMUM, CLARISSIMUMQUE VIRUM, DN.
M. JOHANNEM SIGISMUNDUM *Stolzen* / tempore
nativitatis *Lycei Pirnensis Doctorem, bene meritum, nunc au-*
tem Ecclesie FRANCKENBERGENSIS PASTOREM
PRIMARIUM, ET EPHORIÆ CHEMNICENSIS AD-
JUNCTUM, VIRUM DE PUBLICO, tam *scriptis publicis,*
quam *laboribus sacris* continuis, meritis conspicuum, & *pie-*
tatis studio satis celebratum. Exosculatur etiam *filiali-*
bus obsequiis MATREM VENERANDAM, MATRO-
NAM NOBILISSIMAM, ET PUDICISSIMAM, *sui*
Sexus ornamentum, NATALIBUS PROMNITIANAM, quam
FAMILIAM *Antiquitas Generis, & magnitudo Virtu-*
sum, atq; meritorum, per aliquot secula dudum Nobilitavit.
His laudatissimis *Parentibus & vitam, & primam vitæ for-*
mationem, ac informationem, imo piis ipsorum *precibus,*
& *consiliorum dexteritatem, & eventum,* per Divinam
Providentiam, *felicitem* se debere, gratissima mente,
lingvaque fateatur. Nam ipsorum cura statim per *Bapti-*
smum, regenerationis Christianæ lavacrum, sub *omnino so No-*
mine JOHANNIS GOTTLÖB, *matricula sanctæ Dei Ci-*
vitatis inscriptus, & *donorum Spiritus Sancti primitiis* ini-
tiatus est. Hæ *Sanctissimæ primitiæ* neutiquam otiose fue-
runt, sed clarissimis *indiciis, & bonitatem in dolis, & capa-*
citatem mentis, & cupiditatem sinceræ pietatis, & facilita-
tem ad studium veræ virtutis, ac nativam quandam agili-
tatem capeffende doctrine, vel eruditionis, in Tenello lucu-
lenter prodiderunt. Hæc, & alia dona non sibi, suæq; ge-
nerationi, vel educationi, sed potius *Divinæ Regenerationi,*
coelestique *Benedictioni, pii Parentes* adscripserunt. *Spe-*
culum quotidiana Filii *Benedictionis* fuit *Ipsis motivum quo-*
tidiana gratiarum erga Deum actionis, cū optime nosset,
quod

quod Gratiarum actio, juxta veritatis proverbium, sit ad plus dandum iuvitatio. Neque spes, in Domino pie concepta, gratos Dei Cultores sefellit. Nam primas divinæ benedictionis proventus, quoad incrementa pietatis, & eruditionis, observarunt in Schola Domestica, secundos in Schola Patriæ publica, cum Dn. PATREM in ea continuum Ephorum, & Doctrina, vitæq; fidelissimum Chiragogum, coram oculis semper videret, & utilissimam Ejus, sicut & aliorum DN. PRÆCEPTORUM manuactionem sibi commendatissimam haberet. Ex eo proinde factum, ut studia pietatis, & solidioris eruditionis fundamenta, quæ Scholis Trivialibus conveniunt, & facilius caperet, & ad scholas illustres eo maturior fieret. Quam ob causam consilio laudati DN. PARENTIS, & aliorum PRÆCEPTORUM, atque PATRONORUM, ELECTORALI SCHOLÆ, quam MISENA, tanquam Seminarium publicum Virorum Eruditorum, fovet, datus, atque commendatus est. In hac non paucos dies, aut menses, vel unum tantum, aut alterum annum, sed integrum fere Quinquennium, ad sui pleniorum adificationem, proposito certe laudabili, consumpsit, recordatus illius πολυβουλήτης quod lapis, saepe volutus, non obducatur musco. Floruit illis temporibus in hoc Provinciali Gymnasio B. M. JOHANNES GEORGIUS WILCKIUS, Vir in omni Philologia versatissimus, ab Eloquentia purioris dexteritate celeberrimus, MAGNI BUCHNERI Discipulus veteranus, & Emulus genuinus, Vir de Studiose Juventute meritissimus, cujus informationi tam privata, quam publica, se totum mancipavit. Cum post hæc omnia spatia Gymnastica sua sedulitate penetrasset, & vel omnes, vel plerasque difficultates superasset, consilio, judicioque DNN. PRÆCEPTORUM, SCHOLAS SUMMAS, quas Academias vocant, ad ultimam studiorum suo-

suorum culturam adire debuit. Inter has *Celeberrimam*
LIPSIAM, & ob DNN. PARENTUM vicinitatem, & ob
Docentium Celebritatem, Primum elegit, ac ante *Decen-*
nium fere Misenesem illustrem Scholam deseruit, & in A-
CADEMIAM LIPSIENSEM, tanquam ad *mercaturam*
Bonarum Artium, sese contulit. Natura quasi ferebatur
ad omnem *industriam*, ideo *dies, & horas optimas*, non vi-
sendæ *Mercaturæ Negotiatoriæ*, quæ, præcunctis *Germaniæ*
Civitatibus, ibidem est *florētissima*, sed potius *mercaturæ*
literariæ percipiendæ prudenter attribuit. Testantur id
ipsum *Collegia plurima*, quæ tam publice, quam privatim,
sedulitate non vulgari frequentavit. Sedit enim constan-
ter ad pedes Magnorum *Theologorum, Philologorum*, atq;
Philosophorum, & ex ipsorum ore varia doctrinarum gene-
nera fructuose percepit, ac in usum eruditionis suæ con-
vertit: imprimis gloriatur de Scholis eruditissimis *Excel-*
lentissimorum Virorum, DN. D. CARPZOVII, DN. D. AL-
BERTI, DN. CYPRIANI, DN. SCHMIDII, DN. RE-
CHENBERGERI, DN. RIVINI, &, quem in oculis sem-
per habuit, DN. SELIGMANNI, deque *Tanctorum Virorum*
meritis tacere mavult, quam parum digna, justoque pau-
ciora proferre. Neq; postremam felicitatis suæ partem nu-
merat, quod VIRI MAXIME REVERENDI AMPLISSI-
MI, & EXCELLENTISSIMI, DN. D. JOHANNIS GEOR-
GII SCHWERTNERI, Pastoris, & Superintendentis hodiæ
Pirnenfis, t. t. Collegii Philosophici Adlestoris, & Theologiæ
Baccalaurei meritissimi, *contubernio, consiliis, & auxiliis*,
in studiis Academicis rite formandis, uti potuerit, quod
grata mente recolit. Cum *biennium integrum* in hac Aca-
demia studiorum causa consumsisset, & per diligentiam
assiduam fere, quantum ad aliquos labores publicos ex-
autlandos nonnullis sufficere videbatur, ad metam de-
duxit.

B

duxit.

duxisset, Academiae, sumtuum causa, valedicere necessum
habuit, & ex consilio DN. PARENTUM *Dresdam* adire
debit, ut & liberale quoddam Hospitium, & victum faci-
liorem, apud Patronum aliquem, suis laboribus Didacticis
impetraret, & in notitiam, atque benevolentiam Summo-
rum PATRONORUM penetraret, ut & *Cognatorum* suo-
rum majorem sibi favorem conciliaret, & tandem etiam
aliquod *Publicum Officium*, vel in *Scholis*, vel in *Templis*,
ex ILLUSTRISSIMI PROTOSYNEDRII ELECTORA-
LIS promotione, post aliquot annorum decursum expe-
ctaret: sed tempus ibidem otio non perdidit, verum omne
potius *otium* in *negotium*, laude dignum, sedulitate sua con-
vertit. Nam & *Collegio Homiletico* practico, quod inter
Studiosos, in *Metropoli* commorantes, non absque studio-
rum, & laborum, commodo viger, interfuit, & aliis *Exerci-
tiis Eruditorum*, tum temporis florentibus, ad sui plenio-
rem culturam interesse voluit. Verum CANDIDATUS
NOSTER in his, & aliis *aliquas* ibidem, neutiquam *plenas*
delicias inveniebat. *Divinus vultus, atq; motus, internus* Eum
ad *Academias* revocabat. Cum igitur *Dresda* per *inte-
grum annum* commoratus esset, & in notitiam MAGNO-
RUM VIRORUM devenisset, in nomine Domini WITTE-
BERGAM, & in ea B. MEGALANDRI CATHEDRAM
adire firmiter constituit. Venit huc *ante sexennium*, & li-
teris ad *Me sylvaticis* instructus, nome statim apud Me pro-
fessus, simulque vitae suae rationem, sumtuum *mediocrem*
conditionem, & *desiderii* continuandorum *Academicorum*
studiorum magnitudinem confessus est. Ad preces, & la-
bores Ipsum remisit, divinae *Providentiae certitudinem* ei
promissi, meorumque Consiliorum, & Subsidiarum para-
tissimam semper promptitudinem ejus conatibus obtuli.
Nec (DEO SIT LAUS, & GLORIA!) male cecidit, per *divi-
nam Directionem*, & *Benedictionem*, hoc institutum, Eodem igitur

tur anno statim apud *Celeberrimos* DNN. PROFESSORES,
 & PRÆCELLENTISSIMOS DNN. ADJUNCTOS, per di-
 ligentiã sibi propriã, in variis Collegiis inclaruit, & in Scho-
 lis EXCELLENTISSIMORUM VIRORUM, DN. KIRCH-
 MAJERI, DN. STRAUCHII, DN. RÖHRENSEE, DN. DO-
 NATI, DN. DASSOVII, DN. ROESCHELII, DN. FALCKII,
 DN. MEIERI, *studiis suis pleniorẽ notitiã, vitã, fortunã,*
suz majorem benevolentiam, quã sivit, & obtinuit. Factum
 inde statim, ut eodem anno M DC XXCIIX. ad *Magisterii*
Gradum invitaretur, & eundẽ, ex consensu FACULTATIS
 AMPLISSIMÆ, sub DECANO *Speçtabili*, DN. D. CASP.
 HENRICO GRAUNIO, t. t. *Adjuncto*, nunc Pastore, &
 Superintendente Rochlitensi, consequeretur. Sicut autem
Honores pariunt majorem animum, & majores labores, ita
 DN. CANDIDATUS NOSTER *majores animos in Do-*
mino sumisit, & ad majores labores strenue contendit! Nam
 ex eo tempore non sibi Doctrinam, hactenus comparatam,
 servare, sed ad suos etiam *Commilitiones* propagare consti-
 tuit. Omnem igitur eo curam impendit, ut, *habita Dispu-*
tatione publica, sibi potestatem Docendi privatim, vel Colle-
giorum instituendorum, ab Amplissimo Philosophorum Ordine
 compararet. Nec instituto defuit exoptatus eventus! Nam
 sub Excellentissimi DN. PROFESSORIS RÖHRENSEES
Præsidio, Materiam Practicam, de Simulatione Religionis,
 tanto cum applausu defendit, ut facilem ad Collegium LE-
 CTORUM PRIVATORUM viam invenerit. Quam
 multa, quam utilia Collegia suis *Comilitionibus* ex hoc
 tempore publicaverit, & magno cum fructu suorum
Auditorum, modo Disciplinas Prælectionibus explicando,
modo fideliter explicata ruminando, & per repetitiones,
& examinationes, in succum, & sanguinem Eruditionis
 quasi convertendo, paucis illud lineolis enarrari nequit.

Sic & in *Philologia Graeca*, & *Hebraea* suorum Auditorum coluit animos, & in *Rhetoricis artificijs* eos excoluit, atq; sic ad ædificationem omnes suos labores in omnibus ordinavit. *Præsidis* officio sæpius est functus, & fructuosas *Disputationes* de *Eusebio*, *Theophilo*, de *Silentio divino*, de *DEI* *Cognitione*, *Definitione*, & *Metaphysica* falsò pro *Lexico Philosophico* venditata, de *Amicitia poculorum*, &c. conscripsit, easque juris publici fecit. Militiam *Academico-Philosophicam* in alijs quoque strenue gessit, & hinc **AMPLISSIMOS PHILOSOPHIÆ DOCTORES** commovit, ut de **Majoribus Honoribus NOSTRI CANDIDATI**, propter hæc, & alia merita, cogitarent. Nam ante **Biennium** in **Collegium** suum, vel ut **ADSESSOREM**, Eum cooptarunt, & ampliorem *Docendi*, beneq; *merendi* campum Eidem monstrarunt. Talis **NOSTER** fuit in *laboribus*, & *Honoribus Philosophicis*. Neque per *DEI* *Gratiam*, *Minor* in *laboribus*, & *Honoribus Theologicis*. Nam *Philosophiam*, & *Philologiam* non ut *metam*, sed ut *medium* eligebat, non ut *Dominam*, & *Magistram*, sed ut *Ministram* diligebat, atque colebat: per *illas* enim ad ipsam *Dominam*, & *Magistram* viam affectabat, & ad doctrinæ salutiferæ *metam* omni studio properabat. Non enim frustra *B. Lutheri Cathedram* dilexerat, & ad eam *Theologiæ discende* causa profectus erat, sed *affectum*, omnibus diebus, ac horis, in effectum deducere studebat. *Media* proinde *Philologiæ sacrationis*, & *Philosophiæ solidioris*, semper ad *Theologiæ scopum* dirigebat, & sic in omnibus suis *laboribus*, atq; *Collegijs Philosophicis*, & *Philologicis*, *Theologiã* potissimũ respiciebat, atq; *notitiam* de *Rebus divinis* quotidianis incrementis augebat. Neq; tamen *sibi sapere* volebat, neq; *Spiritui Fanatico* quicquam tribuebat, vel eidem eonfidebat, unde nec *visionibus*, neq; *revelationibus* novis, nec *internis suggestionibus*, vel alijs *Phantasticis Somniis* indulgebat,

gebat, sed *Doctores Theologos* magni faciebat, eorum *laboribus* tam publicis, quam privatis, adhærebat, eos privatim contulabat, & *Doctrinam cælitus patefactam*, ab *ordinariis DEI Ministris*, per viam ordinariam, *auscultationis, & lectionis*, atque *frequentioris Exercitationis*, ex benedictione Domini, mediantibus piis precibus, sibi confidenter promittebat. De *Meis Collegiis privatis, & publicis*, de *frequentioribus interrogationibus, & collationibus*, nihil modo dicam. Reliquos Theologos omnes, quotquot ipso præsentem doctrinam Cælestem in hac Academia proposuerunt, studiosissime sectatus, eorumque labores veneratus est. *Beatos, & in Ecclesia bene meritos, Theologos* ad sui culturam adhibuit, & ex ipsorum *scriptis*, atque *dictis puriorem Theologiam* sibi familiarissimam reddidit. Plurimos in Theologia progressus fecit ex utilissimis B. CALOVII, & B. QVNSTEDII, non ita pridem defunctorum, scriptis, & *vivum* adhuc B. WALTHERUM in omnibus admiratus, atq; cunctos ejus labores avidissime sectatus est. Neque minus id omne, quod de *Puriori, Solidiori, Theologia* possidet, MAGNIFICORUM THEOLOGORUM, per *DEI Gratiâ*, adhuc superstitum, sanctissimis, & accuratissimis Laboribus adscribit, & grata mente semper id recolit. Gratulatur inde sibi vehementer, quod SUMME REVERENDORUM, & MAGNIFICORUM VIRORUM, DN. D. MEYERI, cum adhuc *Noster* esset, cum primis autem per hos plurimos annos DN. D. LOESCHERI, DN. D. HANNEKENII, DN. D. NEUMANNI *lucubrationibus, & Dissertationibus*, in maximum Studiorum suorum incrementum, & emolumentum constanter interesse potuerit. Non enim, juxta pessimos nonnullorum mores, tanquam *canis de Nilo* bibere, statimque *Cathedram B. Theandri* deserere, vel in *Academia* vivere saltem, & *Studia Theologica* negligere,

gere, vel sibi, suisque diurnis, & nocturnis scrutiniis confi-
dere, sed potius ad pedes Preceptorum sedere, ab ore Theo-
logorum pendere, doctrinamque coelestem ex *fidei sacra-
rum literarum traditione* haurire voluit. Hæc media di-
vinitus ordinata, coelestibus promissionibus munita, coelestiq;
benedictioni, per divinam benevolentiam, destinata, suos fa-
cillimos viderunt progressus, suos exoptatos acceperunt
profectus, & felicissimos obtinuerunt eventus! Nam ita
bene cultus in scholis Theologicis, ut Auditor, mox ad Ex-
emplum Jesuli, Luc. II. factus est interrogator, & Opponens,
innumerisq; vicibus, & privatim, & publice, Provinciam Oppo-
nendi cum laude sustinuit. Sæpius etiam B. Megalandri
Cathedram suis eruditis responsonibus in Disputationibus ex-
ornavit, & sub meo Præsidio Disputationes ultra Decem
publicavit. Idem etiam sub reliquorum EXCELLEN-
TISSIMORUM THEOLOGORUM MANUDUCTIO-
NE, pro maximo studiorum, & Exercitationum Theologica-
rum, ardore lubens tentasset, nisi res angusta domi, quod
semper dolebat, Eum ab instituto revocasset. Cum igitur
& auscultando, & Opponendo, & Respondendo, per tot
annos, abundantes Theologica notitia divitias sibi com-
parasset, has etiam cum alijs communicare, suasque do-
tes Lectionibus, & Disputationibus privatis adaugere consti-
tuit; ac ea de causa modestis precibus, atq; literis, à Veneran-
do Collegio Theologorū, gratiam hanc petiit, ut in Lectorum
Theologiae privatorum numerum reciperetur. Favere voluit
ipsi Sacer Ordo; juxta leges igitur Disputatione conscripta,
locoque Speciminis publicata, gratiam istam obtinuit.
Publica proinde potestate sic ornatus, maxima cum indu-
stria Theologiam, modo prælendendo, modo disputando, mo-
do repetendo, vel examinando, modo sacrum studium ad
Exercitia Homiletica convenienter applicando, suis Audito-
ribus

ribus inculcavit. *Nec Praesidis in Theologicis Officium*
ei denegatum, cum saepius in *Congressibus*, & *Collegijs A-*
lammorum Electoralium reliquis suis Commilitonibus cum
laude *Praesidis partes* adimpleverit. In hoc *diligentia* *sta-*
dio, studioque, dum fidelem praestaret operam, & piis *pre-*
sibus, quoad omnem vitam, atque fortunam, *divinam* im-
ploraret *Providentiam*, *nutu* quodam *caelesti* factum, ut
ILLUSTRISSIMUS HEROS, AC DOMINUS,
DOMINUS OTTO LUDOVICUS,
DYNASTA DE SCHÖNBURG, DOMINUS
IN GLAUCHA ET WALDENBURG, TO-
PARCHA COMITATUS INFERIORIS HAR-
TENSTEINENSIS, ET DYNASTIÆ LICH-
TENSTEINENSIS, DOMINUS MEUS GRA-
TIOSISSIMUS, ad literas *syntaticas*, Eum ad Concione
publicam primū admitteret, & ex Heroico Lutheranæ Or-
thodoxias amore, & *Gratiosissimo* erga *Cathedram B.MEGA-*
LANDRI favore, *Militem*, & *Officiale* hunc *strenuum*, ex
Eadem in PASTOREM WALDENBURGENSEM,
ET ECCLESiarUM, IN DYNASTIIS WAL-
DENBURGENSI, HARTENSTEINENSI, ET
LICHTENSTEINENSI SUPERINTENDEN-
TEM, ET CONSISTORII ASSESSOREM, in Do-
mino *Gratiosissime* vocaret. Inprimis in hoc *Divina* *Provi-*
dentia speculo satis admirari non potuit MAGNIFICI,
NOBILISSIMI, CONSULTISSIMI, ET EX-
CELLENTISSIMI DN. EHRENFRIED
GEIERI, JCTI MERITISSIMI, CONSILIA-
RII AULICI GRAVISSIMI, CONSISTORII DI-
RECTORIS LAUDATISSIMI FACILITATEM,
cujus

cusus favorem, patrocinium & singularem affectum gratis præconiis celebrat, & ipsum tanquam *Divina Providentia Dispensatorem*, & *Illustrissima Gratia Directorem*, grata mente veneratur. Hac *Dignitate* condecoratus LICENTIAM, AD HONORÉS, IN THEOLOGIA SUPREMOS, CAPESSENDOS, modeste primum literis, mox etiam orali petitione, juxta receptam consuetudinē, à *Collegio Nostro* desideravit, ut *Officium splendidum*, sibi divinitus oblatum, eo *majori autoritate*, ac *eo majori cum fructu* per *divinam clementiam* administrare posset. DEUS *omnis Gratia* Fontes *cœlestis Benedictionis* largiter aperiat, *Pentecostalem Fluvium Aquarum Vivarum* in CANDIDATI NOSTRI *consilia, labores, & omnes Expeditiones*, abundanter effundat, *Donis præclaris* ipsum *cœlitus* instruat, moveat, & augeat, ut opus *Domini, Servi F. delis* instar, fructuosè facere, *bonum Ecclesie* promovere. *lupos, & vulpes*, à *Grege Domini* potenter repellere, *Cœlestemq; Veritatem* custodire valeat! Hic etiam *Pater Misericordiarum* clementissimis oculis *Ecclesiam afflictam* respiciat, & *Fanaticis Somniatoribus*, ac *apertis Hostibus* obicem ponat, nos autem omnes in *veritatis, & pietatis* via *paterne* conservet! De Cœtero MAGNIFICUM DN. RECTOREM, ILLUSTRISSIMOS DNN. BARONES, PATRES, & CIVES *Universitatis*, ea, qua par est, *observantia* rogamus, ut hanc *Panegyrim Theologicam* *Die Jovis Hora IX. Matutina* sua *præsentia* honorifica cohonestare, & DN. CANDIDATI NOSTRI *solemnes Expeditiones* promoveri velint! DEUS NOSTER in *Omnibus his, & aliis*, sit *Benedictus!* *Witteb. Fer. III. Pentecost. Anno*
M DC XCIV.

Ung. VI 58. (1)

ULB Halle
002 686 287

3

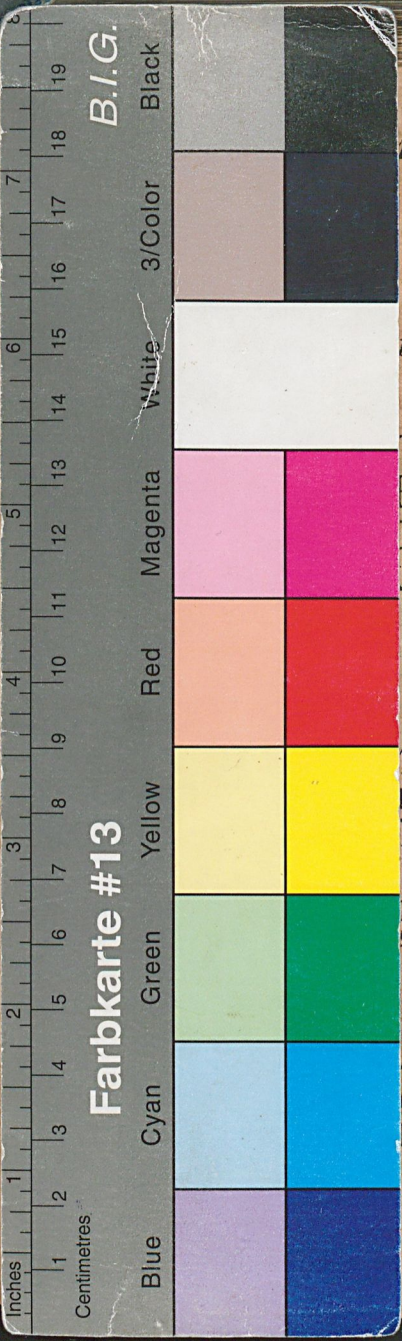

5b,

VD17
Sep. 2000 Pcl.

31

MINE JESU!
 A N U S
 Æ FACULTATIS,
 IN
 RALI WITTEBERGENSI,
 tutschmann / D.
 PRIMARIUS, COL-
 CI SENIOR, ET ACAD.
 LIS, NEC NON ALUMN.
 IUM EPHORUS,
 TURIS
 ET SINGULIS,
 I CONSOLATIONEM,
 ET
 NON FANATICAM,
 I POSSESSIONEM,
 ITIONEM,
 APPRECATUS,
 PROGRAMMATE
 OS
 AD
 AM PANEGYRIN
 ER INVITAT!

